

Szovátai Hírmondó

Önkormányzati tájékoztató

XI. évf. 94. szám 2012. február

Matura

Szovátán maturánduszról beszélnek – hibásan –, Magyarországon inkább szalagavatót mondanak, de korábban valétálásnak nevezték azt az eseményt, amikor egy kis szalag feltűzésével nagykorúságra jelölik a fiatalokat. No persze, csak a diákokat, akiket innen kezdve maturánduszoknak neveztek – magát az eseményt maturának –, akiket tulajdonképpen egy később következő alapos ismeretfelmérő vizsgasorozat, az érettségi avat, vagy sem majd felnőtté. Arról most nem nyitok vitát, hogy az érettségi vizsga mennyire méri bárki érettségének fokát, én most a szokásról, a hagyományról beszélek. A maturándusz tehát az érettségi vizsga

előtt álló diák, aki a maturától kezdődően addig tekinthető annak, amíg sikerül az érettségi vizsgája. Akinek meg nem sikerül, maturándusz marad.

Február 10-én volt Szovátán a matura, ahol mintegy száz diáknak tűztek a galléjára maturándusz szalagot. A művelődési ház megtelt vidám diákokkal, s a szokásos ünnepi műsor keretében a fiatalabbak köszöntötték a maturánduszokat.

Ez a nap a vigalomé volt. Utána a felkészülés időszaka következik, hogy a majdani bizonyosan nehéz vizsga beváltsa a maturándusz szalaggal jelzett reményeket.

Erőt és kitartást kívánok hozzá!
molnos

A II. Székelyföldi Grafikai Biennálé

A székelyföldi megyék tanácsai, Hargita Megye Tanácsának Gyergyószárhegyi Kulturális és Művészeti Központja és a Kovászna Megyei Művelődési Központ szervezésében 2012. május 18 – július 30. között kerül sor a II. Nemzetközi Grafikai Szemlére. A Biennálé fővédnöke: Kelemen Hunor, Románia kulturális és örökségvédelmi minisztere.

Szervezői két fő pályázati kategóriát határoztak meg:

- I. Hagyományos grafika;
- II. Kísérleti grafika;

Pályázhatnak hivatásos képzőművészek és képzőművészeti egyetemi hallgatók. A műalkotások témája szabadon választott és a részvétel kizáró jellegű feltétele, hogy az alkotások az utóbbi 5 évben készüljenek.

A zsűrit nemzetközileg elismert művészettörténészek és grafikusművészek alkotják. A zsűrizés két lépcsőben történik. Az előzsűrizés után versenyben maradt alkotásokból választják ki a zsűri a díjazottakat. A zsűrizett alkotásokat kiállítófelület függvényében a biennálé során kiállítják a sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeumhoz tartozó Gyárfás Jenő Képtárban, majd az év folyamán Székelyföld városaiiban.

nemzetközi
grafikai
szemle
II. SZÉKELYFÖLDI
GRAFIKAI
BIENNALE

A Biennálé hivatalos megnyitója 2012. május 18-án, pénteken lesz. A díjazott alkotások a szervező intézmények tulajdonában maradnak. A beszüritett alkotások bekerülnek a Biennálé katalógusába.

Díjak:

- 1. A Biennálé Fődíja: 2000 Euro – a Vegyepszer ZRT. támogatása
- 2. Nagy Imre díj 1000 Euro
- 3. Plugor Sándor díj 1000 Euro
- 4. Nagy Pál díj 1000 Euro

A díjátadó gálát a sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színházban tartják 2012. május 18-án, pénteken 17 órakor.

Siklodi Zsolt grafikusművésztől a Biennálé kurátorától megtudtuk, hogy az első rendezvényük is óriási érdeklődésnek örvendett. Hétszáz pályamunka érkezett be, nem egy külföldről (Finnország, Szlovákia, Bulgária, Moldávia, Magyarország), volt miből válogatnia a zsűrinek, s a közönség is érdeklődéssel fogadta az értékes munkákból összeállított kiállításokat.

Idén még nagyobb részvétellel, még nagyobb sikerre számítanak.

Az eredményekről

Amikor pályázatok megnyeréséről adunk hírt, némelyek úgy veszik, mintha időjárást jósolnánk egy hosszabb periódusra, jó időt jelezve, ami ugye mégsem biztos, hiszen hány-szor jött már napsütés helyett zivatar. És nem alaptalan az óvatosságuk, hiszen sokszor váltott már másra, nem egyszer éppen az ellenkezőjére az, amit vártak. Az időjárás heptikáinál a közélet sem kisebb, ott talán még hirtelenebben jön a számításokat megzavaró változás, így aztán alkalomadtán a megnyert pályázatok is elakadhatnak a kivitelezés során. Szóval érthető az óvatosság, a visszafogottság.

Ám ha a kivitelezés végére jutva, legyint elutasítónan az ember, már nem önvédelmi reflexről van szó, amely a csalódás kockázatától való félelemből fakad. A gesztusnak egészen más oka van.

Nemegyszer bírálunk némelyek azzal, hogy a benyújtott illetve megnyert pályázatokról írok, a beruházásokról, építkezésekről, a városban tapasztalható változásokról, vagyis az eredményeket írom, mondom, s nem a hiányosságokat sorolom. Bírálják azért is, mert egy beruházás kezdetén képes vagyok együgyűségemben elhinni, hogy az egyszer majd be is fejeződik, s e település lakóinak javát fogja szolgálni; de bírálják azért is, ha annak befejeztéig/befejeztével ismét írok róla, hogy tudassam, hogy s mint állnak a dolgok. Nekik jobban tetszene, ha azt írnám, „felháborító, hogy megint feltörték/feltúrták ezt meg azt, hogy nem lehet közlekedni, hogy mennyire zavar a sok gödör, a sár, a por, hogy miért nem néz senki a beruházó körmére mert nem teszi bele a szükséges anyagot, fordítva szerelnék össze mindent, nem is értenek hozzá, és különben is vacak az egész elgondolás, vagy ki lehetett az az agyatlan, aki ezt kitalálta?...” Folytathatnám, ismerem az egész repertoárt. Lehet így újságot írni. Van, aki azt hiszi, hogy csak így lehet, legalábbis csak így érdemes.

Én azt mondom, lehet az értékekről írni, az értékek teremtéséről és mentéséről, a munkáról és a megvalósításokról, a tervezésekről és eredményekről.

Talán az is elolvasható!

Molnos Ferenc

„Ide lábam, ne tova” Néptáncfalalkozó Szovátán

Február 11-én délután a szovátai Népi Játsszóház szervezésében gyermek- és ifjúsági táncgyűttesek találkozója került sor a Domokos Kázmér Művelődési Házban.

A találkozó megrendezésével gazdagítani szerettük volna azokat a lehetőségeket, amelyekkel próbáljuk megvalósítani célkitűzéseinket. Közel öt éve folyó működésünk során arra törekedtünk, hogy megtaláljuk azokat az eszközöket és módszereket, amelyek segítségével láncszemmé válhatunk a népi kultúra átörökítésben. Szeretnénk, ha egyre több gyerekben felébredne a kíváncsiság és az igény néphagyományaink, táncanyelvünk ismerete és ápolása iránt. Továbbá ha helyi szinten e tudás birtoklása igazi értéknek számítana. Emellett a néptáncolás ne a szülők és a pedagógusok elvárásainak eleget tevő, hanem önként, örömmel vállalt feladat legyen.

A rendezvény létrejöttének további célja az volt, hogy a helységünkben működő csoportoknak lehetőséget biztosítsunk egyfajta megmértetésre, valamint a környékünkön működő gyűttesek megismerésére és a velük való kapcsolatfelvételre. Hat települé-

lés (Alsósófalva, Erdőszentgyörgy, Hármásfalva, Kend, Parajd, Sóvárád) táncgyűttesét láttuk vendégül, akiknek ezúton is szeretnénk köszönetet mondani, hogy eleget tettek meghívásunknak. A néptáncfalalkozót Samu Imola köszöntőéneke nyitotta meg, amit Pál Róbert, a szovátai Domokos Kázmér Iskola VIII. osztályos tanulója által előadott sóvidéki legényes tánc követett. Majd a tánc csoportok előadásorozatára került sor. Az alsósófalvi „Gyermekláncfű” sóvidéki, a parajdi „Ide lábam...” mezősegi és szatmári, a kendi „Kendi csillagok” és az erdőszentgyörgyi „Százfonat” mezősegi, a sóváradi „Szuszékdöngető” sóvidéki, valamint a hármásfalvi „Vadrózsák” nyárárdmenti táncokat adták elő. Szovátát a Domokos Kázmér Iskola VIII. osztály tanulója képviselték, akik különböző székelyföldi (bágyi, körispataki és felcsíki) táncokat mutattak be.

A rendezvény Veress Kálmán marosvásárhelyi táncoktató irá-

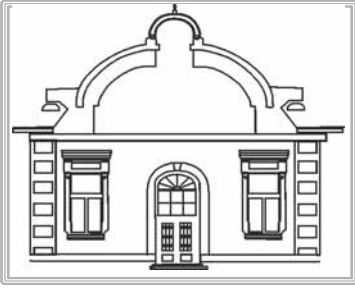
nyításával zajló táncszalaggal zárult, amelyen a talpalávalót Sinkó András, Bőr Hunyadi Gyula és Márton László, marosvásárhelyi zenészek szolgáltatták.

A néptáncfalalkozó megvalósulásáért köszönetet mondunk fő támogatóknak, a Nemzeti Kulturális Alapnak, hogy ezúton is anyagi támogatását adta elképzeléseink megvalósításához, a Bernády Közművelődési Egyletnek és a Pro Professione Alapítványnak a pályázat pénzügyi lebonyolításában nyújtott segítségével, Szovátá Város

Önkormányzatának a helyszín biztosításáért, a szovátai Szántó-Fülöp pékségnek és Pro Sovata Alapítványnak anyagi támogatásáért.

Végezetül, de nem utolsó sorban személyesen köszönetet szeretnék mondani játszóházas kollégáimnak, Fülöp Andreának, Kertész Ildikónak, Király Katalinnak, Kiss Enikőnek, Kiss Brigittának, Samu Imolának, Szász Teréznek, Szopos Enikőnek és Varga Zsuzsának önzetlen és kitartó önkéntes munkájukért.

Fábián Gabriella

Önkormányzati határozatok

1. sz. Határozat – a 2011. évi költségvetés lezárásáról;
2. sz. Határozat – a Helyi Tanács 35/2011-es számú határozatának módosításáról a Só útja tervének elfogadásáról és a tervhez szükséges költségek biztosításáról;
3. sz. Határozat – új üléselelnök választásáról a következő három hónapra;
4. sz. Határozat – a közüzemek (S.C. Servicii Tehnice Comunale S.A.) számára új programálásról a kötelező fejlesztési renta fizetésével kapcsolatosan;
5. sz. Határozat – a 2012. évi helyi adók és illetékekre vonatkozó 93/28.11.2011-es számú határozat módosításáról;
6. sz. Határozat – az ingázó pedagógusok utazási költségeinek fedezéséről;
7. sz. Határozat – a Polgármester hivatalának személyi összetételének módosításának elfogadásáról;
8. sz. Határozat – az önkormányzat nem lakásjellegű helyiségeinek bérleti díjának megállapításáról;
9. sz. Határozat – a helyi érdekű munkálatok tervének elfogadásáról;
10. sz. Határozat – Szováta 2012. évi költségvetésének elfogadásáról;

Szováta Város:

Szováta, Fő út, 155 szám
Tel: 0265 570 218
Fax: 0265 570 524
E-mail:

secretariat@primaria.szovata.ro

Ügyfelfogadás:

Péter Ferenc polgármester
Kedd – 11,00 órától;
Domokos András jegyző:
Szerda – 11,00 órától;
Hegyi Mihály alpolgármester
Csütörtök – 11,00 órától;

Képviselői fogadóórák

Kerekes Károly parlamenti képviselő március 2-án, pénteken 10 órai kezdettel tartja következő fogadóóráit Szováta a Rózsák útja 2 szám alatt lévő parlamenti irodájában.

Fogadásra való előzetes bejelentést Molnos Ferenc irodavezetőnél tehetik meg.

Városházi anyakönyvi adatok

Bejelentett újszülöttek: Moldovai Károly (édesanyja: Moldovai Melánia); Kibédi Tamara (szülei: Kibédi Sándor és Kibédi Vilma Erika); Gábor Mindra-Teréz (édesanyja: Gábor Gizella); Gábor Geta (szülei: Gábor Csaba és Gábor Geta); Szilveszter Tamás (szülei: Szilveszter László és Szilveszter Hajnal); Moldovan Adrienn-Otilia (szülei: Moldovan Dumitru és Csata Gizella)

Isten éltesse Öket!

Házasságot kötöttek: Kalányos Levente (Parajd) – Silip Szilvia (Tavaszi utca 36 szám); Gyepesi Zoltán Levente (Makfalva) – Gál Annamária (Petőfi Sándor lakónegyed D3/19 szám); Szabó Zsolt (Petőfi Sándor lakónegyed A1/9) – Zsidó Edit (Zabola); Kacsó Zsolt (Petőfi Sándor lakónegyed I2/6 szám) – Kacsó Enikő (Nyárádmagyarós); Truta Valentin (Hosszú utca 71/B szám) – Megyes Júlia (M. Eminescu lakónegyed K1/20 szám);

Boldog házasságot!

Elhunytak: Székely Béres István (1926) – Május 1 utca 95 szám; Kiss Erzsébet (1938) – Hosszú utca 140 szám; Kocsis Anna (1934) – Sebesd utca 25 szám; Kacsó János (1922) – M. Eminescu K1/11 szám; Demeter Ágota (1941) – Május 1 utca 13 szám; Benke Gizella (1925) – Május 1 utca 37 szám; Balla Erzsébet Ibolya (1949) – Petőfi Sándor lakónegyed D1/20; Jeremiás Ilona (1923) – Fő út 84 szám; Pop Fironica (1947) – Hosszú utca 130/A szám; Szopos András (1928) – Szilfa utca 11 szám; Szász Gizella (1933) – Parajdi út 12 szám;

Nyugodjanak békében!

Munkálatok a sporttelepen

Utolsó szakaszához érkezett az a sportpálya felújítási program, amelynek részeként korábban azóta jól bevált öntözőrendszer építettek a futballpálya gyepszőnyege alá, leaszfaltozták a salakborítású pályakomplexumot – kispálya, tenispálya, lábvolénpálya –, majd műgyeppel borították, és korszerű esti világítást szereltek hozzá, amely lehetővé tette az estebe nyúló mérkőzéseket is.

Most az épületkomplexumon végeztek felújításokat. Kazánház, nyílászárók cseréje, földszinti vizesblokk felújítása mellett az emeleten a mai kor igényeinek megfelelő két öltözőt alakítottak ki, a hozzájuk járó illemhelyekkel és tusolókkal.

Az iskolaműhely szakemberei gyártották le a hozzá való bútort.

Ezen munkálatok befejeztével elmondható, hogy az önkormányzat olyan sportolási

lehetőségeket teremtett a városi sporttelepen, amiről korábban csak álmodni mertek.

Ez a beruházás lehetővé teszi a sportcsarnokok tehermentesítését, illetve szélesebb rétegek sportolási lehetőségét teszi lehetővé. Aki szabad levegőn akar mozogni, itt megteheti: a kellemes környezet mellett megfelelő pálya és korszerű öltöző, mosdó áll a szolgálatára.

Alkotói ösztöndíj

A Romániai Magyar Demokrata Szövetség egy évre szóló, 41 ösztöndíjat hirdet havi 700 RON értékben, harmincöt év alatti alkotóknak az irodalom, a képzőművészet és fotográfia, a zeneművészet, a színházművészet, a film és a televízió területén.

A pályázat célja az erdélyi magyar kultúrát gazdagító művek létrehozását ösztönző alkotói feltételekhez való hozzájárulás, a művészet társadalmi közmege-

csülésének kifejezésre juttatása.

A Romániai Magyar Demokrata Szövetség a pályázat lebonyolításával a Communitas Alapítványt bízta meg.

A pályázati felhívás és az úrlap letölthető a Communitas Alapítvány honlapjáról (www.comunitas.ro) illetve kérhető e-mail-en, a comunitas@rmdsz.ro címen.

forrás: <http://erdely.ma/palyazatok.php?id=110660>

Segély a behavazottaknak

„Már a tél sem az igazi. Bezzeg az én időmben!...”, szokták mondani azok, akiknek az idejükben minden szebb és jobb volt. Ám ha fűtésszámláikra rápillantanak, abból bizonyosan rájöhetnek, hogy igazi ez a tél is. Legálább annyira igazi, mint az ők „bezzeg” idejükben volt.

Mások fűtésszámlák nélkül is észlelik, hogy mennyire az. Az ország délkeleti megyéiben bizonyosan nem sódárognak gyermekkoruk telei után. Ott elégük van a télből, a hóból, hiszen már hetek óta egyebet sem láthatnak, csak havat, mert a hó valósággal betemette őket. Az ablakon túl nem havas tájat látnak, csak havat, amely egészen az üvegig jött, hogy megsűrje a rajta derengve átjövő fényt. Ereszek aljáig ér a hó, s csupán kanyonszerű keskeny vágatok mélyén tud kimocanni vackából a megriadt ember, aki nemcsak attól fél, hogy rározkad a vastagon behavazott

tető, de attól is, hogy elfogy az élelme, tüzelője, betegségében nem tud orvoshoz eljutni, de már attól is, hogy ebből a sok hóból majdan nagyon sok víz lesz, annyira sok, hogy a szomjazó föld sem fogja tudni felinni, és akkor jöhet rá az újabb katasztrófa.

Országosan segélyakciókat szerveznek egyelőre a hóból való kiadásukra, élelemmel, ivóvízzel való ellátásukra. Ehhez kapcsolódott városunk is. egy kis segítséggel. A szovátai székhelyű Maros Közbirtokosság egy kamion tűzifát ajánlott fel segítségképpen, amelynek a szállítási költségeit az önkormányzat vállalta fel. Péter Ferenc polgármester felvette a kapcsolatot Ialomița megye prefektusával, az ottani katasztrófavédelmi felügyelőség vezetőjével, akik segítségével kiválaszthatott egy ottani behavazott, megsegítésre szorult falut, ahová eljuttathatja a segélyszállítmányt.

Járni jár...

Ki ne ismerné a következő viccet: *Muzsikálás végén a primás osztja a kapott pénzt a zenekar tagjainak. A hoppon maradt bögös méltatlankodva kérdezi:*

– Primás úr, nekem nem jár?
– Járni jár, csak nem jut.

Hányszor tapasztaltuk meg az életben, hogy valami „járni jár, de nem jut”, s ilyenkor mindig fusztrálnak éreztük magunkat, hiszen nem kaptunk meg valamit, ami nekünk jár. Hiszen nem járna nekünk egy tisztességes élet, tisztességes keresettel, tisztességes körülményekkel, tisztességes öregkorral? Persze, hogy járna, csak éppen nem mindenkinek jut.

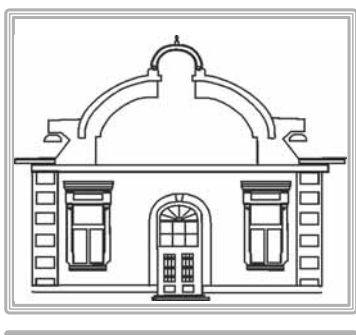
Az már egy másik helyzet, amikor magunk mondunk le ilyen vagy olyan okból valamiről, ami tulajdonképpen járna. Ezt teljesen másképpen éljük meg, nincs veszteségtudat bennünk, nincs az az érzés, hogy valamit elvettek, ezért aztán dühösek sem vagyunk, sőt, inkább jól érezzük magunkat, hogy lám, győzedelmeskedtünk birtokló vágyunk, ösztönünk fölött, önmagunk fölött.

Ezek a gondolatok járnak a fejemben, mióta megtudtam, hogy Szováta összesen 550 nyugdíjas

váltotta ki az első negyedévre szóló autóbussz bérletet. Az önkormányzat által az idős korosztály tagjainak nyújtott ingyenes szállítási lehetőség a városi közszállítást lebonyolító cég autóbusszain, csak nekik ingyenes, a városnak minden egyes darab 40 lejes kiadást jelent, amelyet maga fizet be bérletenként a szállítási cég számlájára. Ez rendben is volna, ha nem csupán az utazási lehetőséget számláznák, hanem a tényleges igénybevételt. Tehát a város úgy fizet, mintha e bérletek tulajdonosai rendszeresen – akár naponta – utaznának a város egyik végéből a másikba. De nem utaznak, nincs is annyi utazhatnánkuk. Némelyek meg egyáltalán nem is használják, csupán azért igénylik, mert jár nekik, hogy legyen, ha mégis úgy adódna, hogy egyszer szükség lesz rá.

De ez mind abból az adóból fizetődik, amit mindannyian – ők is, mások is – befizettek a város kasszájába. Kár érte, ha a szolgáltatása tényleges igénybevétele nélkül, fölöslegesen egy cégnek átutalják. Ha nem utaznak a városi buszokkal – csak mert jár –, kérem, ne váltsák ki bérletüket!

molnos

Înscrierea copiilor în clasa pregătitoare și în clasa I pentru anul școlar 2012-2013

în învățământul primar sau împiedică înscrierea și/sau frecvența școlii de către copilul care a împlinit vârsta pentru a merge la școală, vor fi sancționați în conformitate cu prevederile legale.

Stabilirea clasei în care va fi înscris copilul

Având în vedere că, în anul școlar 2012 - 2013, vor începe învățământul primar atât copiii de 6 ani, cât și copiii de 7 ani, debutul școlar se poate face în acest an, în mod excepțional, în clasa pregătitoare sau în clasa I. Stabilirea clasei în care va fi înscris copilul se face în funcție de vârsta copilului, de participarea/neparticiparea anterioară a acestuia la educația preșcolară, de dezvoltarea psihosomatică a copilului și de opțiunea părinților acestuia. Copiii care împlinesc 7 ani până la data de 31 august 2012 inclusiv vor fi înscrși în clasa I. Copiii care împlinesc 6 ani până la data de 31 august 2012 inclusiv vor fi înscrși în clasa pregătitoare, sau în clasa I, la solicitarea scrisă a părinților, în următoarele situații:

- a) dacă sunt înscrși și frecvențează, în anul școlar 2011-2012, grupa mare, pregătitoare pentru școală;
- b) dacă nu sunt înscrși sau nu frecvențează grupa mare, pregătitoare pentru școală, în anul școlar 2011-2012, dar evaluarea dezvoltării psihosomatice atestă pregătirea copilului pentru parcurgerea cu succes a clasei I. În cazul în care rezultatul evaluării arată că dezvoltarea psihosomatică nu poate asigura parcurgerea cu succes a clasei I, copiii vor fi înscrși în clasa pregătitoare.

Părinții ai căror copii împlinesc vârsta de 6 ani în perioada 1 septembrie - 31 decembrie 2012 inclusiv pot să-și înscrie copiii în învățământul primar în clasa pregătitoare dacă evaluarea dezvoltării psihosomatice a acestora, făcută de specialiști, atestă pregătirea copiilor pentru parcurgerea cu succes a clasei pregătitoare.

Părinții copiilor care împlinesc vârsta de 6 ani în perioada 1 septembrie - 31 decembrie 2012 inclusiv care nu optează pentru înscrierea copiilor lor în clasa pregătitoare în anul școlar 2012-2013 sau ai celor pentru care evaluarea arată că dezvoltarea psihosomatică nu poate asigura parcurgerea cu succes a clasei pregătitoare își vor înscrie copiii la grădiniță, în grupa mare. Evaluarea dezvoltării psihosomatice a copiilor, se efectuează sub coordonarea centrului Județean de resurse și asistență educațională (CJRAE), în perioada prevăzută de calendarul înscrierii în clasa pregătitoare și în clasa I. Perioada de desfășurare a evaluării dezvoltării psihosomatice, programul zilnic stabilit pentru aceasta, precum și adresele unităților/instituțiilor la care se desfășoară evaluarea sunt stabilite de comisia județeană și sunt afișate la toate unitățile de învățământ și pe site-ul ISJ.

Precizări evaluare psihosomatică

1. Centrul de evaluare psihosomatică în vederea înscrierii copiilor în clasa pregătitoare, respectiv clasa I, pentru grădinițele din zona Sovata și localitățile apropiate din mediul rural, este Grădinița cu Program Prelungit nr.2, strada Liniștei, nr.20, telefon 0265570331.

2. Evaluarea preșcolară se va realiza în perioada 20-29 februarie 2012.

3. Părinții își pot programa copiii pentru evaluare la centrul sus menționat.

4. Cererile prin care părinții/tutorii legali solicită evaluarea psihosomatică a copilului vor fi furnizate de centrul de evaluare și vor fi completate cel târziu în ziua evaluării copilului.

5. În vederea realizării evaluării psihosomatice, părinții/tutorii legali vor obține în prealabil o adeverință de la medicul de familie/pediatru, prin care atestă că preșcolarul este "clinic sănătos"/"apt pentru școală".

6. Adeverința medicală va fi prezentată comisiei de evaluare.

7. Evaluarea psihosomatică se va realiza în prezența părintelui/tutorei legale.

8. Rezultatul evaluării psihosomatice va fi comunicat, în scris, în aceeași zi, părintelui care a solicitat evaluarea.

9. Rezultatul evaluării psihosomatice nu va putea fi contestat.

Procedura de înscriere

Înscrierea copiilor în clasa pregătitoare și în clasa I se face în urma completării unei cereri-tip de înscriere. Completarea cererii-tip de înscriere se face la secretariatul școlii la care se solicită înscrierea, în perioada prevăzută de calendarul înscrierii, prin introducerea în aplicația informatică a datelor furnizate de părinte. Părintele depune, în momentul completării fișei de înscriere, o fotocopie a actului de identitate propriu și o fotocopie a certificatului de naștere al copilului, care vor fi certificate conform cu originalul de către secretariatul unității de învățământ. Aplicația informatică nu permite înscrierea copilului la mai multe unități de învățământ. Comisia de înscriere din unitatea de învățământ va verifica documentele depuse de părinte și nu va procesa cererile depuse de părinții care au domiciliul în afara circumscripției școlare.

După încheierea primei etape, comisiile de înscriere din unitățile de învățământ afișează locurile rămase libere. În a doua perioadă de înscriere, în conformitate cu calendarul înscrierii și cu programul afișat, la unitatea de învățământ la care părintele dorește înscrierea copilului, se completează cererile-tip de înscriere ale părinților din afara circumscripției școlare. Nu pot depune cereri de înscriere în a

doua etapă, părinții care au depus dosare și au semnat cererile - tip de înscriere în prima etapă.

Până la data precizată în calendarul înscrierii, comisia de înscriere din fiecare unitate de învățământ la care au rămas locuri libere după prima etapă, efectuează procesarea cererilor părinților copiilor proveniți din alte circumscripții școlare și stabilește lista copiilor care vor fi înmatriculați în clasa pregătitoare, respectiv în clasa I, în funcție de numărul de cereri, de numărul de locuri libere și de criteriile de departajare.

În a treia etapă de înscriere se depun și se procesează cererile părinților care inițial au solicitat înscrierea la altă școală decât școala de circumscripție, dar nu au fost admiși, din lipsă de locuri și doresc întoarcerea la școala de circumscripție. În a treia etapă de înscriere se depun și cererile părinților din circumscripția școlară, care doresc înscrierea la școala de circumscripție, dar care nu au participat la etapele anterioare de înscriere.

În a patra etapă de înscriere, comisia județeană soluționează situațiile copiilor care nu au fost cuprinși într-o școală în etapele anterioare.

Prima etapă de înscriere în clasa pregătitoare și în clasa I

2 martie 2012 - Afișarea programului de înscriere la clasa pregătitoare, respectiv clasa I a copiilor ai căror părinți doresc înscrierea în școala de circumscripție;

5-16 martie 2012 - Depunerea cererilor de înscriere de către părinții care solicită înscrierea copiilor la școala de circumscripție; Depunerea cererilor de înscriere de către părinții care solicită înscrierea copiilor la școala specială; Crearea bazei de date la nivelul fiecărei unități de învățământ și a bazei de date județene, cuprinzând informațiile privind copiii ai căror părinți solicită înscrierea în prima etapă de înscriere; Transmiterea către unitățile de învățământ a criteriilor specifice de departajare, aprobate de comisia județeană;

19 martie 2012 - Afișarea în unitățile de învățământ a listelor copiilor înmatriculați în prima etapă;

A doua etapă de înscriere în clasa pregătitoare și în clasa I

19 martie 2012 - Afișarea în unitățile de învățământ și pe site-ul inspectoratului școlar a locurilor rămase libere; Afișarea în unitățile de învățământ a programului de completare a cererilor - tip de înscriere de către părinții care au domiciliul în altă circumscripție școlară; Afișarea în unitățile de învățământ a criteriilor specifice unității de învățământ care vor fi folosite pentru departajare în cazul în care există mai multe cereri din afara circumscripției decât locuri libere;

20 - 27 martie 2012 - Completarea cererilor - tip de înscriere de către părinții care au domiciliul în altă circumscripție școlară, pe locurile rămase libere;

Completarea bazei de date create la nivelul fiecărei unități de învățământ cu informațiile privind copiii ai căror părinți solicită înscrierea la altă unitate de învățământ decât școala de circumscripție;

02 aprilie 2012 - Afișarea la unitățile de învățământ a listelor cu copiii din alte circumscripții școlare înscrși în conformitate cu opțiunile exprimate de părinți în a doua etapă de înscriere; Afișarea la unitățile de învățământ a listelor cu copiii din alte circumscripții școlare ai căror părinți au optat pentru înscrierea în școală, dar care nu au fost admiși, din lipsă de locuri;

04 aprilie 2012 - Afișarea la unitățile de învățământ și pe site-ul inspectoratului școlar a numărului de copii care au fost repartizați la școala de circumscripție, a numărului de copii care au fost înscrși la altă școală decât cea de circumscripție și a numărului de locuri libere de la fiecare unitate de învățământ;

A treia etapă de înscriere în clasa pregătitoare și în clasa I

23-25 aprilie 2012 - Înscrierea la școala de circumscripție a copiilor ai căror părinți au solicitat, în etapa a doua, înscrierea la altă unitate de învățământ decât școala de circumscripție, dar care nu au fost admiși și solicită înscrierea la școala de circumscripție; Înscrierea copiilor ai căror părinți solicită înscrierea, la școala de circumscripție, dar care nu au participat la prima etapă de înscriere;

26 -27 aprilie 2012 - Afișarea la unitățile de învățământ a listei copiilor înscrși în urma celei de a treia etape; Afișarea la unitățile de învățământ și pe site-ul inspectoratului școlar a numărului de locuri disponibile pentru a patra etapă de înscriere pentru fiecare unitate de învățământ; Afișarea la unitățile de învățământ și pe site-ul inspectoratului școlar a numărului copiilor neînscrși după primele trei etape;

A patra etapă de înscriere în clasa pregătitoare și în clasa I

2 - 9 mai 2012 - Înscrierea pe locurile disponibile, la unitățile dorite, a copiilor ai căror părinți au solicitat înscrierea la altă școală decât școala de circumscripție, dar au fost respinși inițial, din lipsă de locuri;

11 -18 mai 2012 - Înscrierea copiilor care nu au fost cuprinși în nicio unitate de învățământ în etapele anterioare;

21 mai 2012 - Afișarea la fiecare unitate de învățământ a listelor finale ale copiilor înscrși în clasa pregătitoare sau în clasa I;

Dispoziții generale

În conformitate cu prevederile Legii educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, învățământul primar cuprinde clasa pregătitoare și clasele I-IV.

Cuprinderea elevilor în clasa pregătitoare și în clasa I, pentru anul școlar 2012-2013, se face în conformitate cu prevederile metodologiei de înscriere.

În conformitate cu prevederile Regulamentului de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar, fiecare locuință este arondată unei unități de învățământ obligatoriu, aflată în proximitatea sa, numită în continuare „școala de circumscripție”. Totalitatea străzilor arondate unității de învățământ formează circumscripția școlară a unității de învățământ respective.

În vederea cuprinderii în clasa pregătitoare și în clasa I a tuturor copiilor care au vârsta corespunzătoare, inspectoratele școlare județene (ISJ) în colaborare cu autoritățile administrației publice locale, realizează recenzierea acestora pentru fiecare din circumscripțiile școlare. În urma recenzării copiilor care trebuie să înceapă învățământul primar în anul școlar 2012-2013, ISJ stabilește proiectul planului de școlarizare la clasa pregătitoare, respectiv la clasa I. ISJ alocă numărul de clase pregătitoare și de clase I, ținând cont de capacitatea de cuprindere a fiecărei unități de învățământ și de obligativitatea cuprinderii în școală a tuturor copiilor din circumscripția școlară.

La alocarea numărului de clase pregătitoare și de clasa I, se va ține cont de numărul copiilor care au împlinit vârsta pentru a începe învățământul primar, de opțiunea părinților de a-și înscrie copiii în clasa pregătitoare sau în clasa I și de participarea/neparticiparea, în anul școlar 2011-2012, a acestor copii la învățământul preșcolar, de arondarea străzilor la unitățile de învățământ sau de cea mai bună oportunitate educațională identificată.

Circumscripțiile școlare și proiectul planului de școlarizare sunt afișate la fiecare unitate de învățământ, inclusiv pe site-ul acesteia, dacă există, și pe site-ul inspectoratului școlar, conform calendarului înscrierii, pentru informarea părinților și a publicului interesat.

Conform legii, învățământul primar este învățământ obligatoriu.

Părinții, ai căror copii împlinesc vârsta de 6 ani până la data de 31 august 2012 inclusiv, au obligația de a-și înscrie copiii în învățământul primar, în conformitate cu prevederile legii. Părinții care nu-și înscriu copilul

Beiratás az iskolába

Az elemi oktatás tartama 5 év lesz

Életbe léptek az új, 1/2011-es számú tanügyi törvény beiskolázásra vonatkozó előírásai, amelyek alapján történik a következő, 2012-2013-as tanév megszervezése az elemi oktatásban.

Nem mondok újat azzal az érdekelteknek, hogy a korábbi években alkalmazott rendszertől eltérően, az elemi oktatás tartama összesen öt év, ez évtől előkészítő osztállyal indul, aztán következnek az I-IV. osztályok.

Nyilvánvaló, ez csak azokra a gyerekekre vonatkozik, akiket szüleik idén előkészítő osztályba iratnak.

Kiket iratnak előkészítő osztályba?

A kérdés tulajdonképpen az, hogy kiket iratnak előkészítő osztályba, s kiket az első osztályba? A jogszabályok, s az azok alapján a szakminisztérium által kidolgozott alkalmazási utasítások ebben az évben a szülők számára némi választási lehetőséget biztosítanak. De ez a lehetőség csak erre a tanévkezdésre vonatkozik, az elkövetkező években minden gyerek előkészítő osztállyal kezd az elemi oktatásban való részvételét.

Ez a választási lehetőség abból adódik, hogy az új tanügyi törvény előírásai szerinti oktatásra való áttérés során idén 6 és 7 éves gyerekek egyaránt kezdőként kerülnek az elemi oktatásba, s némely esetben a szülő döntésén, no meg néhány a törvény által megszabott kritériumnak való megfelelésen múlik, hogy előkészítő osztályban vagy első osztályban kezdenek.

No de mi szerint dönthető el, hogy kit hová iratnak? Az első adat, amit figyelembe kell venni, a gyerek pontos életkora, a másik az, hogy járt-e már vagy sem óvodai nagcsoportba, ahol előkészítették volna az iskolakezdésre, a harmadik a gyerek pszichoszomatikus fejlettségének szintje, amely alkalmassá teszi vagy sem az iskolakezdésre. Mindezek után következhet a szülő választása.

Az előírások szerint azok a gyerekek, akik folyó év augusztus 31-ig betöltik hetedik (7.) életévüket, kizárólag az I. osztályba irathatók be. Viszont azok a gyerekek, akik folyó év augusztus 31-ig csupán a hatodik (6.) életévüket töltik be, előkészítő osztályba illetve I. osztályba is irathatók az szülő írásos kérése alapján. Ez esetben az előkészítő osztály kihagyása és egyből az első osztályba íratás lehetősége akkor áll fenn, ha:

a) ha a 2011-2012-es oktatási év folyamán óvodai nagcsoportba (iskolára előkészítő csoportba) jár;

b) ha a 2011-2012-es oktatási évben ugyan nem jár óvodai nagcsoportba (iskolára előkészítő csoportba), de a szülő kérése mellé írásos bizonylat nyújt illetékes szakhatóságtól, hogy a gyerek pszichoszomatikus fejlettsége lehetővé teszi az előkészítő osztály kihagyását és az I. osztály elkezését. Ilyen bizonylat hiányában csakis előkészítő osztályba iratható.

Mindazok a gyerekek, akik hatodik (6.) életévüket 2012. szeptember 1. és december 31. között töltik be szülői kérésre beirathatók az előkészítő osztályba, ha rendelkeznek a szakhatóság által kibocsájtott bizonylattal arról, hogy pszichoszomatikus fejlettségük alkalmassá teszi őket az elemi oktatásba való bekapcsolódásukra az előkészítő osztály szintjén.

Azokat a gyerekeket, amelyek hatodik (6.) életévüket 2012. szeptember 1. és december 31. között ugyan betöltik, és szülői kérvényezik beiratásukat az előkészítő osztályba, de nem rendelkeznek a szakhatóság jóváhagyó bizonylatával, kötelező módon csupán az óvodai nagcsoportba irathatóak.

Ki végezheti a gyerekek fejlettségének ellenőrzését?

A gyerekek testi, lelki fejlettségének a felmérésére szervezett keretek között február 20-29 között kerül sor, a Megyei Nevelési, Tanácsadási- és Erőforrás Központ szervezésében. A szülők ekkor szerezhetik be a szükséges

szakértői véleményt gyerekeikről.

Azon a Megyei Nevelési-, Tanácsadási- és Erőforrás Központ által kijelölt intézmények címei és fogadóórái, amelyek elvégezhetik ezt a vizsgálatot valamennyi iskolában megtalálhatóak.

Szóvátán is elvégzik.

A vizsgálatok eredményeit a szülőkkel írásban közlik. Az eredmény végleges, felülbíráhatatlan.

Hová irathatják gyerekeiket?

A törvény egyszerűen fogalmaz: a körzeti iskolába. No, de mit nevezünk körzeti iskolának? Talán fordítsuk meg a kérdést, mit nevezünk egy iskola körzetének? Természetesen azokat a településrészeket, amelyek körülvesszik az illető iskolát. Kisebbségi településeken, ahol egyetlen iskola van tán nincs is értelme a kifejezésnek, ám a nagyobbakon meg kell határozni, hogy mely utcákban, lakótelepeken lakó iskolaköteles gyerekeket melyik iskolába kell beírni.

Az iskolák felmérést végeznek, hogy a körzetükben hány előkészítő illetve I. osztályba beiratkozó gyerek van, eszerint készítik a beiskolázási tervet. A megyei tanfelügyelőség is eszerint hagyja jóvá az előkészítő osztályok és az I. osztályok számát, nyilvánvalóan a gyerekek létszáma mellett figyelembe véve az iskolák kapacitását is, no meg azt a kötelezettséget is, hogy egyetlen iskolaköteles gyermek sem maradhat beiskolázatlanul.

Természetesen a szülők opciója is meghatározó, hogy előkészítő osztályba, avagy I. osztályba kívánják iratni gyermeküket.

Az iskola körzetéhez tartozó utcák, lakótelepek listája, a beiskolázási terv valamint a beiskolázási határidők listája ki van függesztve és megtekinthető valamennyi iskolában.

Köteles-e a szülő a gyereket iskolába iratni?

A törvény értelmében az elemi oktatás kötelező.

Azok a szülők, akiknek gyerekei 2012. augusztus 31-ig betöltik a hatodik (6.) életévüket kötelesek gyerekeiket beírni az elemi oktatásba.

Azok a szülők, akik elmulasztják gyerekük beiratását az elemi oktatásba, vagy akadályozzák a beiratást illetve iskolába járást, a törvény szankcióját vonják magukra.

A beiratás lehetséges szakaszai

Az elemi oktatásba beiratás egy típusnyomtatvány kitöltésével kezdődik az iskola titkárságán. Ugyanakkor e beírató szülő a kitöltött kérelemhez csatolja saját személyazonossági igazolványának fénymásolatát valamint gyermekének születési bizonyítványának fénymásolatát, amelyeket az eredeti akták felmutatásával a titkárság hitelesnek fogad el.

A törvény értelmében csupán egyetlen iskolába való beíratásra van jogosultsága a szülőnek, nem próbálkozhat több iskolánál is. Már csak azért sem, mert az iskola beíratási bizottsága az első beíratási időszakban csak a saját körzetéből fogadhat el beíratási kérelmet.

Az első beíratási periódus lejártával az iskolákban kifüggesztik a szabadon maradt helyeket. Ezeknek a helyeknek a betöltésére az iskola elfogad a körzetén kívülről jött kérelmeket is.

Azok a szülők, akik az első sza-

kozási kérelmek benyújtásának ideje a körzeti iskolához.

- 2012. március 19. – a beíratott gyerekek névsorának kifüggesztése az iskoláknál.

Második beíratási szakasz:

- 2012. március 19. – az első beíratási szakasz után szabadon maradt helyekről való kimutatás kifüggesztése az iskoláknál. Azoknak a kritériumok listájának a kifüggesztése, amelyek alapján túljelentkezés esetén a szabad helyekre sorolják a beíratkozásra jelentkezőket.

- 2012. március 20-27. – beiskolázási kérelmek benyújtása más körzetben lévő iskolához.

- 2012. április 2. – a második szakaszban beíratott gyerekek névsorának kifüggesztése az iskoláknál.

- 2012. április 4. – a körzetből beíratott gyerekek névsorának, a más körzetből beíratott gyerekek névsorának valamint a második beíratási szakasz után szabadon maradt helyekről való kimutatás kifüggesztése az iskoláknál.

kaszban már benyújtották kérelmüket, már nem nyújthatnak be újabb kérelmet egy másik iskolához.

A harmadik beíratási szakaszban azok a szülők vehetnek részt, akik nem vettek részt az első szakaszban (a saját körzetükben), a második szakaszban (egy másik körzet iskolájánál próbálkoztak) viszont hely hiányában nem vették fel gyermekeiket. Ekkor még beíratathatják gyerekeiket mindazon szülők is, akik a körzetükben lévő iskolát választották, de az első szakaszban elmulasztották vagy lekésték a beíratást, a másodikban pedig nyilvánvalóan nem vettek részt.

A negyedik és egyben utolsó szakaszban a megyei bizottság oldja meg mindazok beíratását valamely iskolába, akik kimaradtak a korábbi szakaszokból.

Határidők

Első beíratási szakasz:

- 2012. március 2. – a beíratás programjának kifüggesztése az iskolákba.

- 2012. március 5-16. – a beírat-

Harmadik beíratási szakasz:

- 2012. április 23-25. – azoknak a gyerekeknek a beíratása a körzetből, akiknek a szülei elmulasztották vagy lekésték az első beíratási szakaszt és azoknak a gyerekeknek a beíratása is, akiknek a szülei a második szakaszban egy másik körzetben lévő iskolánál próbálkoztak, de gyermeküket nem vették fel.

- 2012. április 26-27. – a második szakaszban beíratott gyerekek névsorának kifüggesztése az iskoláknál. A szabadon maradt helyek kifüggesztése.

Negyedik beíratási szakasz:

- 2012. május 2-9. – a szabadon maradt helyekre beíratása azoknak a gyerekeknek, akiket a második szakaszban elutasítottak.

- 2012. május 11-18. – mindazon gyerekek beíratása, amelyek mindeddig nem kerültek beíratásra.

- 2012. május 21. – a végső beíratási listák kifüggesztése az iskoláknál.

Tehát beíratásra fel!

A magyar kultúra napja

Tartalmas kulturális tematikus programon vehettek részt legutóbbi találkozásuk alkalmával a Szovátai Szépkorúak Szeretet-csoportjának tagjai és meghívottaik a helyi Domokos Kázmér Művelődési Ház kistermében.

A Gyulafehérvári Caritas Családsegítő Szolgálat (CSSSZ) által működtetett közösség a magyar kultúra napján ünnepeket közösen a kisváros kultúra iránt érdeklődő és fogékony polgáraival.

Farsang

Farsangi mulatságot szerveztek az ilyésmezői Rosszcsontok csoportjának tagjai 2012. február 13.-án, hétfőn délután a helyi általános iskolában. A három éves múltú visszatekintő, tizenéves fiatalokat megszólító csoport a Gyulafehérvári Caritas Családsegítő Szolgálatának (CSSSZ) Falum a jövőm-projektje keretében gyűlt össze hetente. A csoport a közösen megtervezett és megvalósított karácsonyi program után újabb ötletet váltott valóra a csoportvezetők irányításával.

Egy héttel korábban a csoport közösen tervezte meg saját farsangi mulatságának a programját, kitérve az abban helyet kapó játékokra, az időkeretekre, a program népszerűsítésére, reklámozására meghívókkal és plakátokkal. Megneveztük az egyes feladatok felelőseit is, kijelöltük a műsorvezető párost, de gondoltunk a programmal járó költségekre és az ünnepi menüre is. Minden apró részlet megbeszélése

A magyar kultúra napja Kölcsey Ferenc Himnusz című versének a megszületését jelzi, annak állít emléket, hogy a költő 1823. január 22-én tisztázta le Csekén a kéziratot.

A versekre és rövid előadásokra épülő egy órás programban a Domokos Kázmér Iskolacsoport, a Teleki Oktatási Központ és a Bernády Közművelődési Egylet képviselte magát.

után pedig együtt mentünk szánkózni a falu végére, a tervezést jutalomként közös szabadidős tevékenység követte. Az alapos szervezői munka meg is hozta a gyümölcsét, a beöltözött Rosszcsontok között láthattunk csinos topmodellt, sztárfocistákat, boszorkányt, de az ikrek és a királylány között ott legelészett a Milka-tehén is. Közülük volt, aki a gyufakötésben volt a leggyorsabb, egyesek a narancsos tánclepiéseket tudták a legjobban, vagy a lehető legkisebbre hajtogatott újságpapírokon táncoltak legügyesebben. Díjat így mindenkinek kénytelen volt juttatni a zsűri, aztán lekapcsoltuk a fényeket, hogy a mulatság hátralevő részében kedvükre táncolhassanak, ehessenek-ihassanak a főszervező Rosszcsontok.

Az eseményt támogatta a Gyulafehérvári Caritas, Szováta Város Önkormányzata, a szovátai Fürdővállalat, a Domokos Kázmér Iskolacsoport, valamint a Rosszcsontok szülei is hozzájárultak a mulatsághoz.

Télbúcsúztatásra gyűltek össze a Gyulafehérvári Caritas Családsegítő Szolgálat által szervezett Szépkorúak Farsangjára Nyárádremetén a Marosszentgyörgyi Szépkorúak Vidám csoportja, a Szovátai Szépkorúak Szeretet-csoportja, valamint a házigazda Nyárádremeteki Szépkorúak Kitartás-csoportja. A Vízkereszt napjától (január 6.) hamvazószerdaig tartó farsang a lakodalmak, disznótorok időszaka, a "farsangfarki" rendezvényen pedig szölt a közönséghez a nyárádremeteki kultúr-otthonban a megnyitó keretében Gál Lajos polgármester úr, majd dr. Köllő Gábor, Nyárádremete plébánosa. A szerelmesek napján a szerelemről énekelte a jelenlevő közel 80 szépkorúnak és fiatalnak Lénárd Laura, Nyárádremete nagyreményű énekes tehetsége, azután Bartis Kinga röviden bemutatta a marosszentgyörgyi csoportot. A Vidám csoportot vezető szociálpedagógust a szovátai szépkorúak követték a színpadon, többek között egy boszorkány, drótostót, cowboyok, mosónő, amerikai hölgy, Harisnyás Pippi, a seriff és a halál is eljöttek. A nyárádremetiek is maskarába bújtak, akadt köztük hajléktalan koldus, társkereső szépkorúak, ott volt Ludas Matyi, egy kártyavető cigányasszony, szakácsnő és postásnő, de a legnagyobb tapsot az énekesnő és a csőztáncosok kapták.

Következett a farsangtemetés, a Szovátai Népi Játésház telet sirató jelene-

tei közben megjelent a tömegben egy plébános is, és beállt a körtáncba, a szalmabábu elégetésekor pedig a tévés operatőrök mellett már a község polgármestere is elővette a mobiltelefonját, hogy megörökítse a hóban-havazásban lángra lobbanó Illés látványát. Eközben Oláh Andor, Kulcsár Sándor és Mátyus Vilmos folyamatosan húzta a talpalávalót, de a szaxofon, a harmonika és a hegedű hangja a kétórányi bálban is táncra perdített szinte mindenkit a turbános török basától Hapcin keresztül a plébánosig.

A programot a Nyárádremeteki Nőszövetség kvartettje zárta az Én az éjjel nem aludtam egy órát... kezdetű népdallal, illetve a marosszentgyörgyi-ek részéről érkező meghívás a május 08.-i, Szépkorúak IV. Találkozója. A Szépkorúak Farsangját támogatta a Gyulafehérvári Caritas, Szováta, Nyárádremete és Marosszentgyörgy Önkormányzata, a szovátai Fürdővállalat, a Szántó-Fülöp Pékség és Néma Zoltán vállalkozó, a nyárádremeteki Dr. Nyulas Ferenc Iskolacsoport, médiatámogatónk voltak a Sóvidék Televízió és a Marosvásárhelyi Televízió.

Szabó Attila összeállítás

A Mentor Kiadó bemutatta

Szovátán 2012. február 10-én, a Városháza dísztermében, a Mentor Kiadó bemutatta a Teremtő életek – marosvásárhelyi személyiségek című Pál-Antal Sándor és Simon Zsolt szerkesztette kötetet, az Időtár III. kötetét Sebestyén Mihály összeállításában, valamint Józsa András Az ősmagyar vallás emlékei a Székelyföldön című könyvét. A szovátai Bernády Közművelődési Egylet megszokott népszerűsítési kampánya, az Önkormányzat helyzetteremtő hozzájárulása, a Józsa András ny. tanár személyes meghívásai nyomán a Városháza díszterme megtelt érdeklődőkkel.

Először Káli Király István felhívását és tájékoztatását hallgathatták meg a jelenlevők. A Mentor Kiadó igazgatója könyvről-könyvre a közönség figyelmébe ajánlotta az előkészített könyveket, - az előtte levő asztalon sorjázó könyvek közül sok gazdára lelt. A továbbiakban Gálfalvi Ágnes szerkesztő, műsorvezetőként Pál-Antal Sándor akadémikust kérte fel a Teremtő életek - marosvásárhelyi személyiségek kötetnek a bemutatására. A Simon Zsolttal együtt szerkesztett könyv oldalairól „testközelbe” hozta többek közt a kibédi származású Mátyus István orvos munkásságát, jelentőségét-nemességét-székelységét, valamint Bodor Péter székely „ezermesterségét”.

Sebestyén Mihály az Időtár III. kötetéről beszélt, sok gondolatot Bernádynak szentelve. E harmadik kötete Marosvásárhely történeti kronológiája 1919-től 1944-ig. 674 oldalon mindegyre

találkozunk a városépítő Polgármester nevével, és Szováta neve is többször előfordulva teszi érdekessé a könyvet a helybeliek számára. A könyv előhangjában 25 végzetes évről ír Sebestyén Mihály, és előrevetíti a negyedik kötet készítését (melyet megírni összeállítani talán a legnehezebb lesz).

Józsa András szovátai ny. tanár a modern Szováta Fürdő megalapítójáról Sófalvi Illyés Lajosról értekezett, arról, hogy hogyan kapta meg az 1. Sz. Általános Iskola az S. Illyés Lajos nevet – írása a Teremtő életek 5. fejezete.

Józsa András ezután könyvét, Az ősmagyar vallás emlékei a Székelyföldön ajánlotta röviden a hallgatóság figyelmébe, amit aztán lírai gondolatokkal, vallomásokkal Molnos Ferenc, a Szovátai Hírmondó főszerkesztője egészített ki.

A közönség soraiból Fekete Árpád ny. tanár kért szót, akinek hozzászólása mintegy kérésként hangzott el: a Szerzők beszéljenek műveik megszületésének háttér-eseményeiről, olyan életrajzi vonatkozásokról, amikről talán csak ez alkalommal beszélnek először nagyobb nyilvánosság előtt. Szavaikat, gondolataikat nagy tetszéssel fogadta a közönség, s a sikeres kiadói találkozót a műsor végén dedikálással tették teljessé a jeles vendégek.

A BKE Emlékkönyvébe beírt Pál-Antal Sándor akadémikusai sorai pedig minden szovátai ember számára biztató lehet: „Hálás köszönetem a Bernády Egyletnek, amiért most is, mint annyi sokszor példamutatóan munkálkodik kultúránk művelése terén”.

Mester Zoltán BKE elnök

Ajánló sorok

Józsa András Az ősmagyar vallás emlékei Székelyföldön című könyvéhez (Elhangzott 2012. február 10-én Szovátán a Mentor könyvkiadó könyvbemutató előadásán.)

Hamvas Béla a Scientia sacra című művében egy az emberiség történetében valaha létezett korról beszél, amelyben még egységben volt az ember mindazzal, ami körülötte és benne létezett, nemcsak a természeti környezettel, amelyben élt, de a szellemvilággal is, amelyről tudott, amelyet érzékelte, és amellyel állandó kapcsolata volt. Ezt a kort aranykornak nevezte. Az aranykor időszámításunk előtt hatszáz év táján megszűnt. Ahogy ő fogalmazott: „a lét életté süllyedt”. A lét elveszett, ami maradt, csak az élet. Az ember korábbi egységét fokozatosan elveszítette, azóta a személyes Én hatalmába vette, immár ő határozza meg a gondolatait, cselekedeteit, az Én nézőpontjából szemléli a világot. Nem szolgál többé, hanem rabol. Tevékenysége középpontjában azóta sem a természet virágzása áll, hanem az anyagi Én haszna.

Az ősidőkre vonatkozó tudása rohamosan elveszett. A tudatból az esett ki, ami a legfontosabb, „eltűnt az érzék, amely a létet és az életet meg tudja különböztetni; és eltűnt az ösztön, amely a létet az életben meg tudja valósítani.” Csak homályos aranykor-emlék maradt meg, honvágy, amely az élet egyre növekvő elvadulását kívánja ellensúlyozni.

Amilyen pontosan meghatározható az aranykor lezárulásának ideje, olyan pontosan észlelhető, hogy az aranykor homályos emlékének érzete is nagyjából véget ért. Nem is olyan régen. Tulajdonképpen a huszadik századdal fejeződött be, nagyszüleink, szüleink generációjával. Nekik még sejtésük volt róla, mindennapjaikban ott volt egy érzés, hogy talán másképpen kellene élni az életet, ők még szellemi lényekkel viaskodtak, vagy próbáltak velük megférni, hozzájuk alkalmazkodni, az utánunk jövő nemzedékeknek viszont már sejtelmük sincs erről. S ha valamit mégis hal-

lottak, egyetlen szóval intézik el, azt mondják: babona. Ezt mondtam én is, amikor nagyanyám lidérc-történetét hallgattam az elmúlt évszázad hatvanas éveiben. Sokat olvasó gyermekként úgy mond a „tudomány” várából lödöztem nagyanyám és lidércei felé az iróniába mártott nyilaimat. Akkor még nem sejtettem, hogy a történeti mélyén valami más is lehet, több is lehet, mint a nyughatatlan és önmagát szórakoztató vagy riogató elme játéka.

Józsa András könyve erről szól. Az aranykor emlékefatajairól, amelyeket elődeink annyi generáción át próbáltak megőrizni és továbbadni. Amíg még volt kinek, amíg még volt fogadókészség rá. Az ők világlátásukról, amely lényegesen különbözik a mai kor emberének felfogásától.

Hacsak a tartalomjegyzékbe belepillantok, vagy néhány oldalnyit elolvasok, máris egy másik, egy rég letűnt korban érzem magam, amely egyszerre idegen, de ugyanakkor ismerős is. Ismeretlenül tévelygek, botladozok benne, de időnként úgy rémlik, mintha valaha jártam volna, éltem volna abban. Mert az égvilág, az életfa vagy égit érő fa régi ismerős, a tündérekkel, lidércekkal, boszorkányokkal, ördögökkel, garabonciásokkal is legalább nagyanyám révén találkoztam. De találkoztam a világról való másféle tudással is, mint, amit az iskolában tanítottak.

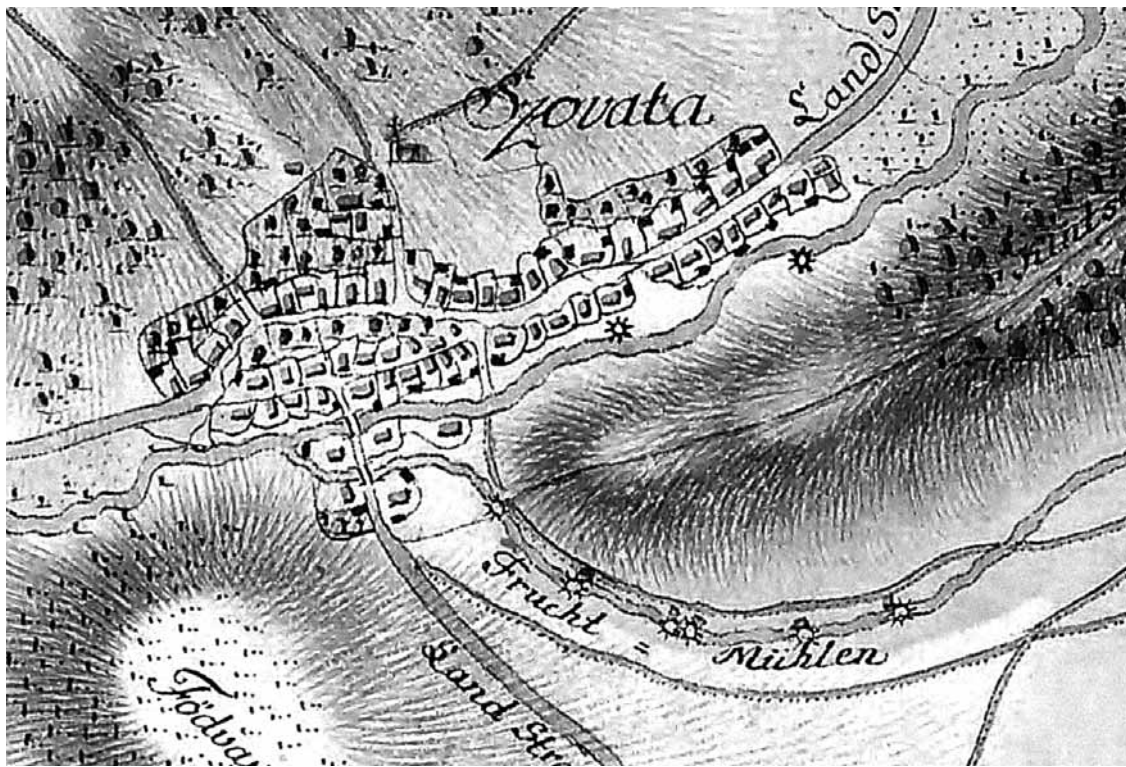
Ezért szeretem ezt a könyvet, mert eszembe juttat valamit, amit talán mindig is tudtam, vagy csak éreztem, ami ott szunnyadt bennem is, hogy ami számunkra kiszabott más is lehet, és akár több is lehet, mint a végigküzdött élet.

Mindaz, amit Józsa András ebben a kicsi könyvben – szövegben, képből – összegyűjtött, régi közös tudásunknak néhány emlékfoszlánya, amit ő így próbál megmenteni a végső enyészettől.

Molnos Ferenc

Szováta ősi malmai

Szováta az I. katonai felmérés térképén (fotó: Józsa A.)

Ha végigpásztázzuk az I. Katonai felmérés 1769-1773 között felvett térképeit az első nagy meglepetést a sóvidéki malmok hatalmas száma jelenti. Míg székely falvaink többségében, ideértve a közelebbi városokat (Udvarhely, Marosvásárhely, Székelykeresztúr) is, egy vagy legtöbb két malmot találunk, Szovátán nyolc, Parajdon tíz, Korondon pedig 23 (!) malmot rajzoltak fel az osztrák katonai térképészek. A korondi malmok száma nemcsak a zetelaki (12), hanem még a Hargita alji szentegyházi (20) jórészt fűrészmalomok számát is meghaladta. Így a Sóvidék az 1770-es években a Székelyföld „legmalmosabb” régiója volt! A későbbi századokban ez a szám nemhogy csökkent volna, hanem még további növekedést is mutatott.

Az I. katonai felmérés térképén, mint már említettük közel 50 helyen láthatjuk a malmot jelképező vízkerék ábráját a Sóvidéken. A rajz mellett a következő jelölések vannak:

m - vagy jel nélkül - Mühle (német) = malom

F: m - Fickmühle (német) = kettős malom

S: m - Sägemühle (német) = fűrészmalom

Ezek után azon sem csodálkozunk, hogy a Sóvidék legrégebbi, malomra vonatkozó írásos adata is egy korondi fűrészmalomról szól. Az 1604-es írás szerint Fábián János, Mindszenti Benedeknek, (Udvarhely várának kapitánya, Udvarhely- és Marosvásárhely királybírája, 1595-ben a székely hadak vezére) a korondi határban levő fűrészmalomát elpusztította, értékes vasalkatrészeit elhordta. Mivel az 1604-es leírás a malom-
pusztításra vonatkozik, joggal feltételezhetjük, hogy a malom építése az 1500-as években történt. Ugyanakkor nem lehetett az egyetlen malom Korondon, mi-

vel a mai malom szavunknak az 1500-as években használt megfelelőjéből a molna-ból eredő Molnos családnév már a legelső 1602-es névsorban megjelenik, és 2001-ben a harmadik leggyakoribb volt Korondon. 1599-ből maradt ránk egy közvetett adat, melyből több, ugyanazon patakra épült malomra enged következtetni. A malomárkokba vezetett vízzel lecsökkentve a patak vízhozamát, lehetetlenné tették a szomszédságban épült malmok működését. A peranyag szerint: „Korondi Chür Georgj zabaditattja... a folio vizet, melj, az eő hazához jarth, azon korondi Kouachj Antal megh dugassa ellen, ahogy el foghta, el dughta, hogj az eleőbbi heljekre eresztesse. (Székely oklevéltár, III. 101)

Az 1600-as évekből több malom említő írásos forrást is ismerünk a Sóvidéken. 1625-ben Sófálván említik a Korondi patakára épült fűrészmalomot. Sónváradon 1687-ben, közmunkával építettek fel egy: „két köjű kása törőjű Malmot”. Ugyanitt 1697-ből jegyzik le a „gát felet” külső helynevet.

Szovátán 1643-ban a Sebesd vizére építettek egy fűrészmalomot. 1663-ban kezdenek építeni egy újabb fűrészmalomot, szintén a Sebesd völgyében. Szováta ősi malmainak emlékét több a 17-19.

századból fennmaradt helynév is őrzi. 1679-ben említik a Malmon külyel nevű külső helynevet ugyancsak a Sebesd völgyében. Egy 18. századi írásban maradt fenn a Fűrés Malom hely elnevezés. Helységünk első név szerint is ismert molnárának a nevét is ugyanez a dokumentum őrzi meg: Domokos Mihály pusztá malmánál.

Az első katonai felmérés térképén nyolc malomjelet láthatunk (lásd térképünk). Hat épült a Sebesd vizére, kettő a Szováta patakára. (Az egyik a mai pálinkafőző helyén, míg a másik a Csörtán János házához vezető kis köz végében lehetett.). Akaratlanul is felmerül bennünk

egy kérdés: miért volt szüksége a térkép készítésének idején az alig 300 lakosú Szovátának ilyen sok malomra. Ennek több oka is lehetett:

Több közeli faluban, így Nyárádselyében vagy Kendőben, bővizű, patak hiányában egyetlen malom sem működött. Siklódon volt ugyan egy malom, de ezt „szárazmalomnak” nevezték, mivel a Siklód-patakának gyenge vízhozama miatt, csak záporosokban, vagy hóolvadáskor működött. Így nemcsak a helybeliek, hanem a környező falvak lakói is Szovátára jártak lisztet, kását őrölni, deszkát vágni, dűrűckölni vagy ványolni.

Sok malom többfunkciós volt, lisztelő és fűrészmalomként is működhetett, sőt ugyanebben a malomban dűrűckölést vagy ványolást (posztó- illetve csergetakaró készítés) is végeztek. 1753-ból említenek a Sebesd patakán egy fűrész-lisztelő és dűrűckölő malmot.

A 19-20. századi szovátai malmokra, vízi szerkezetekre vonatkozó adatokat a néprajztudós alaposságával Márton Béla gyűjtötte össze és írta le:

1948 előtt a Kicsivíz nevű malomárokban Jeremiás Jánosnak és Ágoston Istvánnak volt vízimalma, míg Borbély Gyula és Csörtán Balázs fűrészmalomot illetve asztalosműhelyt működtetett a víz erejével. A Sebesd vizén épült Bokor Antal vízimalma és posztóványolója, Nagy Sándor vízimalma, Piroška Zakariás vízimalma és posztóványolója, Kádár János vízimalma és fűrészmalma, Sándor János és Simon

Elek vízimalma. Napjainkban csak egy malma maradt Szovátának: ifj. Simon Elek vízimalma.

A szovátai malmoknak döntő szerepük volt a helység gyorsütemű fejlődésében, sőt településtörténetében is. 1744 és 1850 között a lakosság száma az ötszörösére nőtt! A nagyszámú fűrészmalom tevékenységével kialakult legelők fellendítik az állattenyésztést. A falu mellett új helységek is születtek: Illyésmező, Felső- és Alsó-Szakadát, Kopactanya.

A molnárok igen képzett sokoldalú szakemberek voltak, kik egyformán értettek az asztalos és ács, kovács és kőfaragó mesterségekhez. A nagyszámú malom nagyszámú molnárt is feltételez a Székelyföldön. Nem véletlen, tehát, hogy régióinkban élnek ma is a Kárpát-medence legjobb ács-mesterei, faragói. Ők készítik ma is a legszebb székelykapukat, kopjafákat. Neves építésünk, Makovecz Imre épületeinek kivitelezői is székely ácsok voltak.

A Sóvidék is számos messze földön híres ezermesternek volt a szülőföldje. Az ismertek között is az egyik legnevesebb volt a sófalvi Ész Mózsi, Kovács Mózes mérnök úr édesapja, ki ezer mestersége mellett számos olajütőt, vízimalmot és ványolót is épített. Vagy a szovátai Csörtán János, ki ugyan asztalosnak tanult, de ezermesterként, a saját maga tervezte és kivitelezte gépei segítségével, felépítette az ország legelső, tanulók számára készült, bemutató csillagvizsgálóját.

Józsa András

Malmok a Székelykeresztúri Múzeumban (fotó: Józsa A.)

Sudoku (50)

A négyzetű üres négyzeteibe úgy kell beírunk a hiányzó számokat 1-től 9-ig, hogy minden sorban, oszlopban és a kis négyzetekben is egyetlen szám se ismétlődjön.

Készítette: Sebe Zoltán

1		8		7			5
			4	1			6
7							
						7	8
8			7	3			
							2
4	2						
			9	8			4
6		3			2		

Világítótornyok (48)

A mellékelt ábra a tengert jelképezi, amelyen világítótornyok vannak elhelyezve. A tornyok rendeltetése, hogy megvilágítsák a hatósugarukba eső sort és oszlopot. Minden világítótorny annyit – egy négyzet méretű – hajót világít meg, amennyit a tornyon feltüntetett szám jelöl.

Határozza meg a hajók helyzetét, tudva azt, hogy hajó hajóval és hajó világítótornyokkal még sarkosan sem érintkezhet! A tengeren 13 hajó található.

Készítette:
Sebe Zoltán

			3					
				4				
3						3		
								1
			4					
						3		

Kisebb-nagyobb, mint... (24)

Az ábra min den sorában és minden oszlopában az 1-5-ig (is) terjedő pozitív szám egyszer szerepel. Az előre megadott számok és jelek segítségével tölts ki a hálót, tudva azt, hogy:

„<”
- kisebb mint...;
„>”
- nagyobb mint...

Sebe Zoltán

		2		5	
∇	∧		∧	∇	
		5	4		
∧	∧		∧		
		>	<	5	>
			∧		
	5		>		3
				∇	
5					<

Beszólás: Ha az alkoholizmusnak van határa, akkor én kettős állampolgár vagyok.

Szabad mosolyogni

Székely fiú javítja a zsindelet a tetőn, megcsúszik, kiabál erősen lefelé:

– Idesapám! Fogjon meg! Le-esek!
– No! Oszk nincs elég hely ide-lenn?

Négy székely ül körben egy asztalnál. Az asztalon egy flaska áll. Az első megfogja, húz belőle egy nagyot, lerakja az üveget. A második szintén megfogja, húz egy nagyot, lerakja. A harmadik szintén. A negyedik is meghúzza, majd miután lerakja, megszólal:

– Ez petróleum!
Az első végigméri és megszólal:
– Az.

Az öreg székely utazik a vonaton, a kalapja mellé tűzve egy jegy.

Jön a kalauz.
– Jegyeket, bérleteket!

Az öreg erre elkezd aggódva keresni a jegyet.

A kaller, látván a jegyet a kalapra tűzve, gondolja, hogy megvicceli az öregot.

– Tudja mit öreg, mire végigellen-örzöm a kocsi, meglegyen a jegy!

De biza mire visszaérkezik, még mindig nincs meg az az átkozott jegy, bár az öreg láthatóan kétségbeesetten keresi.

Közben beérnek a végállomásra. A kalauz megbocsátónak mutatja magát:

– Na, öreg, most az egyszer elengedem magát!

Az öreg hálálkodik, aztán sietve leszáll, a kaller dagadó mellett kihajol az ablakon, és az öreg után kiáltja:

– Ott van a jegy a kalapjára tűzve.
– Arról tudok fiam, de az még a múlt heti.

Székelyek ülnek a zsúfolt csiki vonaton. Felszáll egy ember, benyit egy tömött kabinba, és megszólal:

– Jó napot, atyafiak!
– Jó napot! – hangzik a válasz
– Hely van?
– Van.
– Oszk hun?
– Hát rajta ülünk.

A székely bácsi elhatározza, hogy továbbtanul. Elmegy hát az iskolába, ahol egy felvételi vizsgán kell átesnie matematikából.

– Ha én adok magának két nyulat, aztán még két nyulat, majd még kettőt, hány nyula lesz?
– kérdi a vizsgáztató.

– Hát bizony, akkor hét! – feleli a bácsi.

– Na, ezt gondolja át még egyszer! Ha adok magának háromszor két nyulat, akkor hány nyula lesz?
– Hét! – mondja a bácsi határozottan.

– De ember, még ezt az egyszerű számtanfeladatot sem tudja megoldani? Nem tudja, mennyi háromszor kettő?
– Háromszor kettő az hat! – mondja erre a bácsi.

– Akkor az előbb miért hetet mondt? – teszi fel a kérdést dühösen a vizsgáztató.

– Az előbb nyulat kérdezett, abból meg van nekem otthon is egy!

Három nyugdíjas beszélget az öregkorról.

Az első:
– Kimentem a kertbe kapálni, de csak lihegtem, nem bírtam semmit csinálni. A szívem nem bírja, tudjátok, a szív, a szív már nem a régi.

A második:

– Kimentem én is a kertbe kapálni, de amikor lehajoltam, alig bírtam felegyenesedni. Tudjátok, az ízületek, az ízületek már nem a régiak.

A harmadik:
– Fekszem az ágyban, ránézek mellettem a mamára, olyan kanos lettem, hogy mondom neki: Te mama, nem dugunk egyet?

Mire Ő: Hülye vagy papa? Most fejeztük be 5 perccel!

Tudjátok, a memória, a memória már nem a régi!

Kissé zavarban lévő férfi lép a patikába és megszólítja a patikusnőt.

– Kérem, kisasszony, nem dolgozik itt maguknál véletlenül férfi is?
– Nem.

– Nekem ugyanis olyan problémám van, amivel szívesebben fordulnék egy férfinhoz.

– Már tíz éve, hogy a nővéremmel ketten megnyitottuk ezt a patikát. Azóta bármilyen problémával tértek ide be, nekünk sikerült megoldást találnunk a bajra. Tehát nekem is bátran elmondhatja a problémáját.

A férfi feszengve, krákolgva, szemlesütve kiböki:
– Hát tudja, kisasszony, nem múlik az erekcióm. Állandósult. Tudnak ajánlani valamit?

A patikusnő elképed, megkéri a vevőt, hogy várjon, azonnal konzultál az ügyben a nővérével. Pár perc után vissza is jön.

A férfi megkérdi:
– Mit tudnak ajánlani, kisasszony?

– Harmadrész tulajdonjogot az üzletben, bentlakást teljes el-látással, korlátlan mobiltelefon használatot és céges autót...

– Mért jön maga bíróságra ilyen nagy fütykössel?

– Azt mondták a múltkor, bíró úr, hogy gondoskodjak megfelelő védelemről.

Kalapját gyűrögetve áll a székely atyafi az orvosi rendelőben.

– Doktor úr, kérem...
Az orvos tesz-vesz az asztalán, fel sem nézve szól oda:

– Na, vetközzék csak le!
– De főorvos úr, kérem...

– Mondja csak a nevét, közben gyorsan vetközzék le! – mondja kategorikusan, aztán enyhít a szigoron. – Sietnem kell, mert tele a váróterem betegekkel.

– `sze nekem is sietős a dolgom, doktor úr, talán mégsem kellene levetköznöm...

– Azt bízsa csak rám! A nevét sem mondta még, talán azt sem akarja megmondani? Vetközzön már, ne instálltassa magát.

A székely megpödrli a bajuszát.
– Már hogyné mondanám, `sze nem titok. Bilibók István vagyok, de csak Pistának szólítanak.

Azzal nekifog a vetkőzésnek, s olyan sebesen hányja le magáról a ruhadarabokat, ahogyan a katonaságnál tanulta.

Mikor kész van vele, feszesen áll, a szemérmét sem takargatja.

Az orvos felnéz, végigmustrálja az előtte álló meztelen testet.

– No, mondja, mi a panasz.

– Panaszom... panaszom nekem aztán semmi.

– Hát akkor miért jött?

A székelynek felragyog az ábrázata, aztán huncut szemekkel néz az orvosra.

– Van egy-két szekér jó száraz bükkfám, ha esetleg kellene a doktor úrnak...

Bűvös négyzet (47)

Meghatározások:

1. Szilágyi Erzsébet „postása”.
2. Hegyi tündér a görög-római mitológiában. 3. Lebegően könnyed.
4. Gyűjtőtábor. 5. Német-lengyel határfolyó.

Készítette: Dósa Márta

Áron nagy pénzzavarba került! Feltétlenül szüksége van két pengőre. Jobb nem jut eszébe, elmegy Kohnhoz, hogy kölcsönkérjen.

Kohn figyelmesen végighallgatja Áron mondandóját, majd így szól:

– Figyelj Áron, adok neked két pengőt. Zálogba itt hagyod a fejszedet, és tavasszal visszaadsz négy pengőt. ... Jó lesz így?

Áron is töpreng kicsit, majd rááll az üzletre.

Fogja a két pengőt, odaadja Kohnnak a fejszédet, és indul haza.

Kohn ekkor utána szól:

– Figyelj csak, Áron! – gondolkodtam. Zegernye telünk lesz, a tavasz is keservesnek ígérkezik, rossz lesz a termés. Nem fogsz tudni visszaadni egyben négy pengőt. Adj vissza most kettőt, és tavasszal így csak kettőt kell adjál, jobban jársz!

Áron meghányja-veti a dolgot, és úgy ítéli meg, Kohn-ak igaza van.

Visszaadja neki a kapott két pengőt és elindul.

Hazafelé kicsit még töpreng magában:

– Hm? Pénzem nincs! Lett két pengő adósságom! S a fejszém is oda...! És mégis minden stim-mel!!!

ISSN 2069-0827

Felelős kiadó: Szóvata Város Polgármesteri Hivatala, Péter Ferenc polgármester
Szerkeszti: Molnos Ferenc, Grafikai szerkesztő: Siklodi Zsolt
Lapszámunk munkatársai: Domokos Mária, Dósa Márta, Fábrián Gabriella, Fülöp Edmund,
Józsa András, Kiss János, Mester Zoltán, Portik Antal, Sebe Zoltán, Szabó Attila